

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ**

**Рецензија универзитетског уџбеника
Sequence of tenses: Building accuracy in Serbian to English translation
ауторке доц. др Марте Величковић**

Одлуком Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Нишу бр. 410/1-12-3-01 од 13. децембра 2024. године, именован сам за рецензента рукописа под називом *Sequence of tenses: Building accuracy in Serbian to English translation*, ауторке др Марте Величковић, доценткиње на Департману за англистику Филозофског факултета у Нишу. Реч је о универзитетском уџбенику првенствено намењеном студентима четврте године основних академских студија англистике, као наставни материјал за обавезни предмет Савремени енглески језик 8 и изборни предмет Језички огледи: превођење са енглеског на српски језик, али и мастер студентима на студијском програму превођење у оквиру предмета Превођење савремених књижевних текстова. На самом почетку вреди напоменути и то да је уџбеник написан на енглеском језику, са фокусом искључиво на превод са српског на енглески.

На основу увида у не коначно преломљен и припремљен текст рукописа у PDF формату, констатујем да он садржи 186 страна, укључујући насловну страну, посвету, садржај, предговор ауторке, главни део рукописа подељен у осам поглавља (при чему прво поглавље служи као увод у остатак текста, а последње садржи само практична вежбања) и библиографију на самом крају. Након уводних одељака, ауторка у свом предговору (стр. 5–7) упознаје читаоце са основним циљевима и структуром уџбеника, између осталог истичући своју почетну мотивацију и образлажући главне разлоге због којих је одлучила да припреми један овакав рукопис. У предговору је јасно назначено зашто је примарни циљ књиге разматрање односа између два прошла времена у енглеском језику (*the past simple tense* и *the past perfect tense*), те сагледавање њихове улоге у процесу слагања времена и превођењу индиректног (неуправног) говора.

Као што је већ речено, главни део рукописа је подељен у осам поглавља. Прво и последње поглавље имају донекле другачији карактер од осталих одељака, тако да прво поглавље служи и као увод у остатак текста, док је последње поглавље, иако и остала имају практичне примере, састављено искључиво од материјала за вежбу. Рукопис је по поглављима организован на следећи начин:

1. *Introduction* (стр. 8–23): пружа увид у основне намене уџбеника, са посебним освртом на проблеме с којима се студенти англистике срећу при превођењу са српског на енглески језик.
2. *Tense vs Time* (стр. 24–31): утврђује разлику између појмова реалног и глаголског времена, показујући како се одређени глаголски облици заправо повезују с временом дате говорне ситуације.
3. *Tense forms* (стр. 32–69): представља кључне карактеристике глаголских времена у енглеском језику, фокусирајући се примарно на већ поменуте прошле облике, уз преглед могућих комбинација разматраних времена.
4. *Sequence of tenses* (стр. 70–83): даје преглед граматичких правила слагања времена, како са формално синтаксичког тако и са прагматичког становишта.
5. *Aspect* (стр. 84–100): уводи појам глаголског вида у расправу, посвећујући подједнаку пажњу и граматичком и лексичком виду.
6. *Orientation time and situation time* (стр. 101–130): указује на разлику између времена оријентације и времена говорне ситуације, детаљно описујући односе између ове две врсте времена.
7. *Reported speech* (стр. 131–147): сагледава употребу индиректног (неуправног) говора у контексту раније дефинисаних аспеката.
8. *Building translation skills* (стр. 148–178): садржи бројна практична вежбања везана за превод текстова са српског на енглески језик.

Последњи одељак преломљеног рукописа добијеног на увид јесте библиографија, која почиње на 179. страници по пагинацији документа у PDF формату.

Универзитетски уџбеник *Sequence of tenses: Building accuracy in Serbian to English translation*, ауторке доц. др Марте Величковић, представља резултат безмало вишедеценијског изузетно компетентног и надасве преданог рада у подучавању студената англистике главним традуктолошким начелима и вештинама. Задатак који је ауторка овим уџбеником поставила самој себи носи

посебну одговорност ако се узме у обзир да је његова основна функција припрема младих људи за изградњу успешних професионалних каријера. Сагледан у целисти, рукопис не оставља пуно простора за коментаре и корекције, имајући у виду његов завидан квалитет како на садржинском тако и на техничком плану. Ипак, желео бих да на овом месту понудим пар сугестија, које свакако нису обавезујуће. Прво, како би будући преводиоци били добро упознати са оваквом материјом на оба језика, не би било згорег понудити и српске термине за кључне појмове размотрене у књизи. Ово би могло бити урађено или увођењем српских еквивалената у сам текст након енглеских термина или креирањем својеврсног глосара на самом крају књиге. Друго, иако верујем да ће то бити исправљено у коначном прелому, требало би још једном детаљно прегледати цео текст с техничке стране (нпр. смањити проред између примера у фуснотама како неке фусноте не би заузимале превише простора, дотерати тако да свако ново поглавље почиње на непарној страни, итд.).

У вези са свим претходно изреченим, чврсто сам убеђен да ће универзитетски уџбеник *Sequence of tenses: Building accuracy in Serbian to English translation* значајно допринети подизању нивоа наставе на предметима у чијим ће се силабусима наћи. Али, и не само то. Сигуран сам да би један овакав уџбеник био од користи и наставницима са нематичних факултета, управо зато што за тему има једну од најпроблематичнијих области у настави енглеског као страног језика уопште. У времену када машинско превођење прети да у потпуности замени људске преводиоце, доц. др Марта Величковић нам показује да компјутери још увек имају много тога да науче од нас. На самом крају, остаје ми само да са посебним задовољством препоручим Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу да усвоји рецензију и одобри објављивање овог уџбеника.

Рецензент

У Нишу,
13. 1. 2025. године

др Милош Тасић, ван. проф.
Машински факултет у Нишу